

сфері збереження та експорту зерна. Такій установі мають бути надані функції координатора розвитку елеваторної бази України та важелів впливу на формування цінової пропозиції на зерно на внутрішньому ринку.

6. Обґрунтування та запровадження сучасної концепції розвитку зернового сектору України та політики державного управління запасами зерна в умовах світових продовольчих цінових криз. Така концепція має передбачити: обґрунтування, принципи та умови формування державних запасів зерна, які повинні мати чітко розподілену структуру (запаси на випадок стихійних лих та катастроф, запаси для здійснення інтервенцій зі стабілізації ринкової ситуації, комерційні запаси для підвищення торговельної ефективності національних зерновиробників); оптимізацію розташування елеваторів; принципи забезпечення інтересів національних зерновиробників.

Література

1. Державна митна статистика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>
2. К вопросу о мировом продовольственном кризисе. Важнейшие меры политики в области торговли, инвестиций и сырьевых товаров в процессе обеспечения устойчивой продовольственной безопасности и сокращения масштабов нищеты. – ЮНКТАД, 2008. – Декабрь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unctad.org/ru/docs/osg20081_ru.pdf
3. Статистичні джерела ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>
4. Міністерство сільського господарства США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.usda.gov>
5. Аналітична агенція «Agriculture» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agriagency.com.ua/prices/>

О.А. БУЖИН,

д.е.н., Кременчуцький університет економіки, інформаційних технологій і управління

Управління птахівничими господарствами: формування собівартості продукції птахівництва з урахуванням амортизації птиці в умовах ринку

У статті, запропоновано один із можливих варіантів визначення показника собівартості продукції птахівництва з урахуванням амортизації птиці в залежності від кон'юнктури ринку, що буде мати позитивний вплив на подальше удосконалення системи управління птахівничими господарствами.

В статье, предложен один из возможных вариантов определения показателя себестоимости продукции птицеводства с учетом амортизации птицы в зависимости от конъюнктуры рынка, который будет иметь позитивное влияние на дальнейшее совершенствование системы управления птицеводческими хозяйствами.

Постановка проблеми. Для забезпечення функціонально-об'єктивного управління процесами виготовлення і виробництва, розподілення, обміну і споживання відповідно у виробничих підрозділах, підприємствах, асоціаціях, галузях і у народногосподарському комплексі країни в цілому, а також для управління суспільством, необхідно мати системи числових показників, які дають об'єктивну характеристику кількісних і якісних змін, що проходять у даних процесах і у результативності їх.

Показник собівартості є аргументом всебічного впливу на життєздатність птахівничого господарства і аналізу його

економічного стану з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва. Вивчення методології і розроблення методів управління формуванням собівартості у птахівництві є важливим інструментом для удосконалення виробництва з метою забезпечення економічної конкурентоспроможності і життєздатності птахівничих господарств. Управління витратним механізмом потребує невідкладного удосконалення формування собівартості продукції тваринництва і її оперативного контролю.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Формування витратної системи у птахівничих господарствах потребує невідкладного ґрунтовного дослідження [1, с. 65]. Прийняття управлінських рішень не може здійснюватися без управлінського обліку – системи «виробництво» інформації для здійснення ефективного управління [2]. У сільськогосподарському виробництві за основу визначення періодичності аналітичних оцінок потрібно брати не кількісні параметри, а результативні, при цьому оперативним слід вважати аналіз за періоди, які дають змогу досягти якісного впливу на регульований об'єкт [3]. Собівартість продукції птахівництва має безпосередній вплив на її ціноутворення, а ціна є одним із факторів продовольчої доступності. Купівельна спроможність населення продовольчих продуктів є

однією із ґрунтовних складових з поліпшення фінансового стану більшості виробників [4].

Мета статті. Враховуючи те що у Методичних рекомендаціях з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, пункт 1.5 [5] сказано, що кількість статей, що відображають структуру собівартості, може бути різною і це залежить, головним чином, від виду продукту, що виготовляється, показати один із можливих варіантів визначення показника собівартості продукції птахівництва з урахуванням амортизації птиці у залежності від кон'юнктури ринку.

Виклад основного матеріалу. Економічні методи управління займають щільне місце у системі управління виробництвом і виходять із показників, що формуються у результаті обліково-інформаційної системи, а головним завданням управління виробництвом є активний вплив на об'єкт управління з метою покращення результатів ефективності виробничої діяльності. Ефективність управління при виробництві продуктів тваринництва – це результативність при їх виробництві підрозділу, підприємства, асоціації і галузі тваринництва в цілому, як складової сільськогосподарського виробництва, що входить до складу народногосподарського комплексу країни. Показники результативності діяльності підрозділів різного ієрархічного рівня слугують для оцінки системи управління і організаційної системи виробництва. Для забезпечення виробничого процесу необхідна система управління, а для забезпечення ефективної діяльності системи управління необхідно мати розвинену базу об'єктивної виробничої інформації. Джерелом об'єктивної виробничої інформації є різні категорії і види обліку, до якого належить і внутрішньогосподарський облік, що за своїм наповненням виконує роль управлінського обліку, при цьому статистичний і бухгалтерський обліки зберігають свою функціональну індивідуальність [6]. Інформація як комплекс різноманітних даних є основою динамічності системи управління. Маючи необхідну кількість інформативних даних, проводиться їх аналітична обробка і тільки після цього проходить процес вибору і прийняття управлінського рішення. У процесі еволюційних змін, відповідно до економічної, політичної і соціальної ситуації, в обсягах виробництва, кількості факторів, що впливають на виробництво, у кількості і якості господарських зв'язків, ускладнення технологій виготовлення, і доведення до споживача продукції тваринництва, складність прийняття управлінських рішень у галузі тваринництва, як і у інших галузях національного господарства, неухильно зростає. По відношенню до змін у виробництві потреба в інформації змінюється у геометричній прогресії. Від системи, у якій започатковані методики організації фіксації, збору, обробки, передачі і ситуаційно-системного аналізу інформації, великою мірою залежить ефективність системи управління різного рівня підрозділами, підприємством, системами регіонального рівня і галуззю тваринництва у цілому. Важливе значення при розробленні системи інформаційного забезпечення повинно

відводитися її ідентифікаційній диверсифікації та адекватності організаційній виробничій структурі, структурі управління, рівню структуризації собівартості продукції тваринництва.

Собівартість має технологічне та економічне значення як на технологічному рівні витрат у натуральних величинах, так і на рівні оцінки цих витрат у грошовому виразі, оскільки дає можливість при відпрацьованій схемі оперативного обліку, аналізу, контролю і планування приймати відповідні рішення з метою забезпечення економічної результативності, економічної ефективності на різних рівнях виробничого процесу та конкурентоспроможності готової продукції тваринництва, а однією із основних функцій конкурентоспроможності продукції тваринництва є забезпечення необхідного рівня продовольчої безпеки та продовольчої незалежності країни.

У Методичних рекомендаціях з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, пункт 1.5 [185], підкреслюється, що калькуляція собівартості одиниці продукції (робіт, послуг) здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених агротехнічних, технологічних, організаційних і економічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення виробництва та для цінової політики підприємства. Кількість статей, що відображають структуру собівартості, може бути різною і це залежить, головним чином, від виду продукту, що виготовляється.

За ринкових умов господарювання ціна формується на основі попиту і пропозиції. При цьому собівартість є структурною складовою ціни продукції тваринництва, що має безпосередній вплив як на економічну ефективність, так і на її конкурентоспроможність. Чим об'єктивніше і оперативніше проведено аналіз як фактичного стану, так і можливих змін економічної ефективності і самої собівартості продукції тваринництва, тим більше можливостей щодо прийняття відповідних рішень по підтримці необхідного рівня конкурентоспроможності. Актуальним є питання своєчасного визначення можливих змін рівня показників економічної результативності, економічної ефективності та інших від них похідних, виходячи з певного набору економічних показників господарської діяльності базового і планового періодів при зміні цін на рику [7].

З метою оперативного визначення можливих змін показника собівартості продукції птахівництва, виходячи із динаміки цінового формату на ринку – зміни реалізаційних цін і зміни вартості виробничих витрат, ми пропонуємо застосувати зведені формули 1 і 7:

$$CB_p = \frac{CB_b \cdot K_a}{K_y \cdot K_n} \quad (1)$$

де CB_p – собівартість продукції птахівництва, розрахована;
 CB_b – собівартість продукції птахівництва, базова;
 K_a – коефіцієнт зміни вартості витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва;

K_y – коефіцієнт зміни ціни реалізаційної, одиниці продукції птахівництва – формула 2:

$$K_y = \frac{Ц_p}{Ц_б} \quad (2)$$

де $Ц_p$ – ціна реалізаційна одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ц_б$ – ціна реалізаційна одиниці продукції птахівництва, базова;

$K_в$ – коефіцієнт зміни вартості витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва – 3:

$$K_в = \frac{B_p}{B_б} \quad (3)$$

де B_p – вартість витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова – 4:

$$B_p = \frac{(B_{рк} \cdot Ч_{рк}) + (B_{ро} \cdot Ч_{ро}) + (B_{рз} \cdot Ч_{рз}) + (B_{ре} \cdot Ч_{ре}) + (B_{ран} \cdot Ч_{ран}) + (B_{ра} \cdot Ч_{ра}) + (B_{рм} \cdot Ч_{рм}) + (B_{рі} \cdot Ч_{рі})}{100} \quad (4)$$

де $B_{рк}$ – вартість кормів на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ч_{рк}$ – частка вартості кормів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{ро}$ – вартість інших оборотних засобів на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ч_{ро}$ – частка вартості інших оборотних засобів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{рз}$ – витрати на заробітну плату з нарахуваннями на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункові;

$Ч_{рз}$ – частка витрат на заробітну плату з нарахуваннями у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{ре}$ – вартість електроенергії на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ч_{ре}$ – частка вартості електроенергії у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{ран}$ – відрахування амортизації птиці на виробництво одиниці продукції, розрахункові;

$Ч_{ран}$ – частка амортизаційних відрахувань птиці у структурі собівартості одиниці продукції, розрахункова;

$B_{ра}$ – відрахування амортизаційні основних засобів на виробництво одиниці продукції, розрахункові;

$Ч_{ра}$ – частка амортизаційних відрахувань основних засобів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{рм}$ – вартість транспортних робіт на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ч_{рм}$ – частка вартості транспортних робіт у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

$B_{рі}$ – вартість інших витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

$Ч_{рі}$ – частка вартості інших витрат у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, розрахункова;

100 – сума всіх витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, у відсотках;

$B_б$ – вартість витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, базовий період – 5:

$$B_б = \frac{(B_{бк} \cdot Ч_{бк}) + (B_{бо} \cdot Ч_{бо}) + (B_{бз} \cdot Ч_{бз}) + (B_{бе} \cdot Ч_{бе}) + (B_{бан} \cdot Ч_{бан}) + (B_{ба} \cdot Ч_{ба}) + (B_{бм} \cdot Ч_{бм}) + (B_{бі} \cdot Ч_{бі})}{100} \quad (5)$$

де $B_{бк}$ – вартість кормів на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{бк}$ – частка вартості кормів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бо}$ – вартість інших оборотних засобів на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{бо}$ – частка вартості інших оборотних засобів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бз}$ – витрати на заробітну плату з нарахуваннями на виробництво одиниці продукції, базові;

$Ч_{бз}$ – частка витрат на заробітну плату з нарахуваннями у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бе}$ – вартість електроенергії на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{бе}$ – частка вартості електроенергії у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бан}$ – відрахування амортизаційні птиці на виробництво одиниці продукції птахівництва, базові;

$Ч_{бан}$ – частка амортизаційних відрахувань птиці у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{ба}$ – відрахування амортизаційні основних засобів на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{ба}$ – частка амортизаційних відрахувань основних засобів у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бм}$ – вартість транспортних робіт на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{бм}$ – частка вартості транспортних робіт у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

$B_{бі}$ – вартість інших витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, базова;

$Ч_{бі}$ – частка вартості інших витрат у структурі собівартості одиниці продукції птахівництва, у відсотках, базова;

100 – сума всіх витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, у відсотках;

K_n – коефіцієнт зміни продуктивності – формула 6:

$$K_n = \frac{\Pi_p}{\Pi_б} \quad (6)$$

де Π_p – продуктивність сільськогосподарської птиці, розрахункова;

$\Pi_б$ – продуктивність сільськогосподарської птиці, базова.

Проведення розрахунків з визначення зміни рівня собівартості на певні види продукції птахівництва, залежно від коливання вартості виробничих витрат та змін реалізаційних цін в умовах змінного ринку можна здійснювати за загальною формулою – 7:

$$CB_p = \frac{CB_b \cdot \frac{B_p}{B_b}}{\frac{C_p}{C_b} \cdot \frac{П_p}{П_b}} \quad (7)$$

де CB_p – собівартість продукції птахівництва, розрахункова;
 CB_b – собівартість продукції птахівництва, базова;
 B_p – вартість витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

B_b – вартість витрат на виробництво одиниці продукції птахівництва, базовий період;

C_p – ціна реалізаційна одиниці продукції птахівництва, розрахункова;

C_b – ціна реалізаційна одиниці продукції птахівництва, базова;

$П_p$ – продуктивність сільськогосподарської птиці, розрахункова;

$П_b$ – продуктивність сільськогосподарської птиці, базова.

Висновки

Визначення показника собівартості продукції птахівництва за рахунок введення статті «амортизація птиці», та з урахуванням кон'юнктури ринку, дасть можливість виходячи з певного часового інтервалу і цінового ринку, більш об'єктивно оцінювати стан витратного механізму і економічну результативність, за рахунок можливості своєчасно приймати об'єктивні рішення в питаннях господарської діяльності, і у ціновій політиці птахівничого підприємства. Запропонува-

ний варіант, враховуючи технологічно–господарські та організаційні особливості ведення виробничої діяльності у птахівничих господарствах не виключає інші підходи у розв'язанні проблеми удосконалення управління як у птахівничих господарствах так і у господарствах інших галузей.

Література

1. Ярошенко Ф. О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку / Ф. О. Ярошенко ; наук. ред. Б. Панасик. – К. : Аграрна наука, 2004. – 506 с.
2. Нападівська Л. Управлінський облік: суть, значення та рекомендації щодо його використання в практичній діяльності вітчизняних підприємств / Л. Нападівська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 8–9. – С. 50–62.
3. Ковальчук Т. М. Проблеми трансформації оперативного економічного аналізу / Т. М. Ковальчук // Економіка АПК. – 2004. – № 12. – С. 75–82.
4. Агропродовольче виробництво у 1990–2009 рр.: тенденції розвитку / Б.Й. Пасхавер, О.В. Шубравська, Д.Ф. Кирсанов, К.О. Прокопенко // Економіка АПК – 2010. – №9. – С. 12–20.
5. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : затв. наказом М–ва аграрної політики України від 18.05.2001 № 132. // Баланс Агро – всеукраїнська бухгалтерська газета. – 2001. – № 6 (30). – С. 1–28.
6. Бужин О. А. Оперативний контроль собівартості у тваринництві / О. А. Бужин // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – Вип. 212 : у 4 т. Т. І. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2006. – С. 40–46.
7. Бужин О. А. Оперативне визначення динаміки рентабельності та собівартості продукції тваринництва, складових конкурентоспроможності в умовах ринку / О. А. Бужин // Економіка АПК. – 2007. – № 4 – С. 71–75.

Т.А. ГОГОЛЬ,
 докторант, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Становлення та розвиток системи обліку, оподаткування та звітності суб'єктів малого підприємництва Франції

У статті проаналізовано розвиток нормативно–правової бази регулювання обліку, оподаткування і звітності сектору малого бізнесу у Франції за вимогами бухгалтерського і податкового законодавства.

Ключові слова: суб'єкти малого підприємництва, малий бізнес, бухгалтерський облік, оподаткування, звітність.

В статье проведен анализ нормативно–правовой базы регулирования учета, налогообложения и отчетности

в секторе малого бизнеса во Франции по требованиям бухгалтерского и налогового законодательства.

Ключевые слова: субъекты малого предпринимательства, малый бизнес, бухгалтерский учет, налогообложение, отчетность.

This article provides an analysis of the regulatory framework of accounting, taxation and reporting of small business accounting requirements and tax laws.